

אוסף סיפורים "שעח"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

המטמון הסודי (מאורות הדף היומי)

עובדה נפלאה שהשמיע הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל באחת משיחותיו, יכולה ללמדנו לקח ולא לפנו בינה, בדבר המשימה המוטלת על כל יהודי ויהודי, לזכור כי בנים אנו לעם סגולה.

בימי מלחמת העולם השנייה ריכזו הרוסים שבויים רבים בסיביר, שם העבידום בעבודות פרך. גם רבי יעקב גלינסקי נקלע במהלך המלחמה למחנה עבודה רוסי בו נאלץ לשהות ולעבוד בשירות הרוסים.

מתוך קהל האסירים בלט אסיר גבוה וזקוף שהועסק בכל העבודות הקשות והבזויות ביותר.

ניתן היה להבחין, כי מפקדי המחנה דואגים לבל יוותר מחוסר עבודה ולו לרגע אחד. מבוקר עד ליל היה אותו גברתן ממלא בשתיקה את המשימות שהוטלו עליו, ובגמר יום העבודה השתרע על ריצפת הצריף באפיסת כוחות.

שקית בד קטנה עליה שמר כעל בבת עינו, החזיק ברשותו אותו גוי, ולא נתן לאיש לבדוק את תוכנה. טרם לכתו לישון הניחה למראשותיו, ועם בוקר היה מסתירה במקום מחבוא עד הערב וחוזר חלילה.

דרי הצריף השתוקקו לא פעם לדעת מהו המטמון הסודי שאצור בה באותה שקית בד בלויה, אבל הוא שתקן ומופנם היה, וכמעט שלא החליף מילה עם איש, וודאי שלא לגבי תכולת השקית הסודית עליה שמר.

לילה אחד, סיפר רבי יעקב גלינסקי, הנחתי את ראשי על דרגשי והשינה נדדה ממני והלאה. הזמן חלף, שחור הליל העמיק והאפיל, ואני עדיין ער על משכבי. והנה, לפתע שמעתי רחש קל עולה מפינת החדר. משחזר הרעש ונשנה, אימצתי את עיני בחושך, ולתדהמתי ראיתי את אותו גוי קם בלאט, ומוציא חרישית את שקית הבד המפורסמת ומניחה למרגלותיו. האסיר החל לבלוש סביבותיו שמא פקוחות עיניו של מי מחבריו לצריף הרואה את המתרחש, ולאחר מכן פתח את השקית בדחילו ורחימו, הוציא ממנה מדם צבאיים שמורים ומגוהצים להפליא ולבש אותם על בגדי האסיר שהיו עליו.

היו אלה מדי הצבא הגרמני, המשך וסיפר רבי יעקב גלינסקי, האסיר החליק בידיו על המדים המבהיקים כשעיניו בורקות בהתפעמות, ואז נעמד באמצע הצריף ועשה מספר תנועות מהירות וחדות, כאילו פוקד הוא כעת על גדוד ענק העומד למסדר, ומיהר לפשוט את מדיו ושב למיטתו כאילו מאומה לא התרחש.

עם בוקר התליתי אליו בדרכנו לעבודה ותוך כדי הליכה שאלתי אותו: "אמור לי מדוע הנך לובש בחצות הלילה את מדי הצבא הגרמני?". האיש החוויר והסמיק חליפות תוך שהתבונן סביבותיו לבדוק שהשאלה לא הגיעה לאוזני מאן דהוא, ואחר ששכנעתי אותו שהוא יכול לסמוך על דברתי וממני לא יצא מאומה, אמר לי בזו הלשון:

"אני הייתי קצין גבוה בצבא גרמניה. כפי שאתה רואה אויבי הרוסים ששבו אותי, מנסים לשבור את רוחי בכל דרך. הם מעבידים אותי בעבודות פרך ומטילים עלי משימות בזויות

שכלל אינן מתאימות למעמדי, וכל זאת כדי להשפיל אותי ולגרום לי להידרדר לדרגה הבזויה והנמוכה ביותר.

אבל אני איני נכנע להם, ובשום אופן איני מוכן להגיע למצב שהעבודות הללו יגרמו לי לחשוב ביום מן הימים שאכן אדם חסר ערך אנוכי. משום כך, בכל לילה לובש אני את מדי הקצונה שלי ולו לזמן קצר, כדי שאזכור מאין באתי! שלא אשכח, כי אני קצין גבוה שאלפי חיילים נתונים למרותו, ותוצאות קרבות חשובים נקבעים על פי שיקול דעתו. הרב גלינסקי סיים את המעשה שאירע עמו בסיביר, והוסיף ואמר, כי יכולים אנו ללמוד מאותו קצין גרמני ארור מוסר השכל, שבכל מצב חייב אדם לזכור את מקומו. אמנם, ישנם לעיתים מצבים קשים ובלתי נעימים המטרידים את מהלך החיים ומקשים לנהוג כמימים ימימה, אך עלינו לזכור כי בני מלכים אנו, ומוטלת עלינו החובה לדעת מי אנו ומה תפקידנו.

אחד מצדיקי הדור הגדיל להאריך באוזני קהל שומעיו על גודל חשיבותם של הימים בהם אנו נמצאים ואמר "דמו בנפשכם, בעל הבית של יריד מכריז כי לרגל השמחה שהוא עורך, הוא מתיר ליום אחד את הכניסה ליריד לכל החפץ וכל אחד יכול ליטול מן הסחורה המוטלת על הדוכנים ככל שיחפוץ. הכל הגיעו אל היריד ומלאו את סליהם מכל טוב. דמו בנפשכם כיצד נראה בין קהל האנשים, אדם שהכניס אל סלו שרוך נעל בודד והסתפק בשללו זה. הרי כל הסובבים אותו נדים לו בראשיהם על שאינו משכיל להבין את המתרחש סביבו ואינו יודע כי לא בכל יום בעל הבית פותח את השערים חנינם." גם ימים אלו, ימי הרחמים והסליחות, התשובה והסליחה, יש בהם הזדמנות לכל אחד ואחד מישראל למלאות את כליו עם מצוות ומעשים טובים ולא להסתפק במועט. ייתן ה' ונזכה להמשיך ולהתחזק בתורה וביראת שמים, ולחוג את חג הסוכות מתוך קדושה והתעלות רוחנית.

המסר בצלילים

לכבוד ראש השנה רצוננו לספר סיפור מרגש בן זמננו שנותן לנו צוהר לאחד הדברים העיקריים בעבודת היום של 'ראש השנה':

יהודי ירושלמי נקלע בראש השנה לבית חולים בו סעד את קרובו שהיה חולה. היהודי נטל עמו כמובן שופר. במהלך שני ימי החג תקע מספר פעמים בשופר, הן לקרובו החולה והן לחולים אחרים שביקשו ממנו להוציאם ידי חובת מצות היום.

לצד מיטת קרובו שכב אדם שאינו שומר תורה ומצוות ולידו שהה בנו לסעוד ולסמוך את אביו בחוליו. היהודי הירושלמי שם לב שהבן של החולה מביט בשופר בצורה מרותקת. ופניו העידו שמהו מתחולל בלבו בשעת התקיעות.

לאחר שלא יכול להתאפק, פנה הירושלמי לצעיר החילוני והחל לגלגל עמו שיחה. בין השאר שאל אותו לפרש מבטיו בשופר והאזנתו לתקיעות. והצעיר סיפר לו מעשה שאירע עמו:

בזמן שירותו הצבאי הוא גויס לחיל הים, שם שירת על סיפונה של צוללת שבה שהה לעתים במשך חודשים ארוכים ברצף מתחת לפני המים. השפה שבה משתמשים עובדי הצוללת להעברת מסרים בקשר הפנימי שלהם - סיפר הצעיר לירושלמי - נעשית באמצעות צלילים המכילים קוד מסוים וכדי לתקשר ביניהם ברצף - למדו כל עובדי הצוללת והתאמנו רבות להאזין לצלילים אלו ולשדר בהם במהירות כפי שהם כותבים באותיות רגילות.

לאחר זמן הסתיימה תקופת שירותו הצבאית והוא החל לחפש לעצמו עבודה בתחום האזרחי. חודשים עברו עליו ללא שמצא עבודה נאותה, עד שיום אחד הוא נתקל בעיתון במודעה בולטת על עבודה בתל אביב בדיוק בתחום בו עבד לצורכי מחקר לחברה פרטית, רק מועמד אחד דרוש, אבל התנאים והמשכורת שהוא יקבל יהיו חלומיים. במודעה צוין שבשעה 12:00 בדיוק תיפתח הדלת והמרוויינים ייכנסו לפי סדר הגעתם.

הוא נסע לראיון העבודה. הוא שיער שיגיעו רבים כמותו, ולכן הקדים את שעת יציאתו. כפי הידוע לכולם חניה באזור תל אביב היא עניין מסובך וכך הוא הגיע בשעה 12:15 מתנשף, רק כדי לגלות אולם המתנה ענק בו מחכים כבר כמאה איש לפניו. חלקם מנשנשים מן הבר העשיר, חלקם מגלגלים שיחה, ואחרים מעיינים בעיתון.

הוא התיישב במפח נפש והבין שהוא כנראה ייכנס אחרון וסיכוייו מעטים. לפתע הוא זינק ממקומו וניגש לדלת של המנהל, פתח אותה כשאחריו עדר זועם שקורא לו לחכות לתורו כמו כולם. אבל הוא טרק אחריו את הדלת והתיישב.

המנהל שישב בכיסא חייך ושאל: מדוע נכנסת? והצעיר השיב: שמעתי במוזיקת הרקע את הצלילים המבשרים בשפת הקודים שלנו שהדלת פתוחה והמנהל מוכן לקבל את מי שייכנס...

המנהל שמח מאוד ואמר לו: זה היה המבחן לכל אלו שמחכים בחוץ. כולם נכשלו. אתה התקבלת! ברכותיי!...

המנהל שיצא עמו הודיע לכולם שהוא התקבל והסביר את אשר אירע. הממתינים טענו: גם אנחנו שמענו את הצלילים, אבל לא רצינו להתנהג בחוסר נימוס...

החילוני סיים את סיפורו ופנה לירושלמי: השופר שלך נתן לי להבין שהיום, יום הדין, הקב"ה פונה בשפת הצלילים לכל יהודי ומזמין אותו לקבל שפע של חיים וברכה לשנה

הבאה עם תשובה שלמה. אסור להיות נימוסיים ולעמוד בתור. חייבים לנצל את ההזדמנות ולהיכנס. רק שבשונה מהריאיון בו רק מועמד אחד התקבל - בשמים יש מספיק לכולם...

הפתק (פניני פרשת השבוע)

יוסי היה תלמיד כה מצטיין, בלי עין הרע, זרע ברך ה'. מוכשר מבני גילו, מבריק מבני כיתתו, עד שהמלמד שלו בכיתה ו' החליט שראוי ש'קפוף' שנה, ויעבור לכיתה ז' בעיצומה של שנת הלימודים. המנהל החינוכי בדק את העניין לעומק, בכל זאת - זהו נוהל חריג 'להקפיץ' תלמיד תוך כדי שנת הלימודים, אולם משנוכח לדעת כי יוסי אכן ילד כה מצטיין, מבריק ומוכשר - הבין שאין לו מה לעשות יותר בכיתה ו', ונקבע כי הוא עולה לכיתה ז'. המעבר נקבע ליום ראשון שאחרי חנוכה, בתום חופשה קצרה, כדי שבכל זאת יהיה כאן קצת ניחוח של התחלה חדשה. בהתרגשות אין קץ שב יוסי לספסל הלימודים, ופנה לכיתה ו' ליטול ממנה את מיטלטליו. משם, קורן מאושר ומחויך מאוזן לאוזן, חש זכות כבירה לבוא בשעריה של כיתה ז', הוא כבר ילד גדול...

חלפו כמה דקות, ואל כיתה ו' נכנס המלמד, לפתוח את היום. הוא מביט על שולחנו, ומבחין בפתק חצוף במיוחד, שההיגיון מחייב שמי שכתב אותו הוא יוסי, התלמיד המצטיין שעזב את הכיתה הבוקר. הוא קרא את הפתק שוב ושוב, ולא האמין למראה עיניו: 'ברוך שפטרני מעונשו שלזה!'

כך היה כתוב בפתק, בכתב ילדותי, באותיות גדולות וברורות. המלמד התקשה להאמין: 'יוסי? דווקא הוא?!?! הילד המצטיין שאני ולא אחר נלחמתי כדי לשדרג אותו לכיתה הבאה, וברגע האחרון הוא נועץ בי חרב כה דוקרנית?!' כדי לוודא, שאל את תלמידיו מי הניח כאן את הפתק הלזה, והם אישרו כי אכן כן, יוסי הניח את הפתק על שולחנו, פתק בו כתובה ברכה 'מפרגנת' במיוחד: 'ברוך שפטרני מעונשו שלזה!'

עיניו של המלמד האדימו בזעם, כעסו היה נורא. לא רק שמדובר בחוצפה איומה, מדובר בבגידה כואבת. הרי כמה התמסר למען יוסי, כמה פעל למענו, כמה התאמץ כדי שימצא מקום בכיתה המותאמת לכישוריו ויכולותיו. והנה יוסי פוגע בו באופן כה נורא, פשוט דוקר אותו בלבו!

המלמד התקשה לחזור לשלוותו, נטל את הפתק ואץ רץ לכיתה ז'. הוא פתח את דלת הכיתה בתנועה חדה, נכנס פנימה בזעף, נעץ מבט ביוסי - תלמידו לשעבר, ושאל קצרות: 'יוסי, האומנם? האם אתה הנחת את הפתק הזה על שולחני?' 'כן', הנהן יוסי, ולנוכח אישורו פתח המלמד בצעקות, לעיני הכיתה כולה: 'האינך מתבייש? אני טורח למענך, עובד בשבילך, מתאמץ עבורך. כמה טרחתי כדי להעביר אותך לכיתה המתאימה לך, כמה מסרתי את נפשי כדי שתפתח ותתחנך באופן המיטבי ביותר. זו ברכת הפרידה שלך? ככה אומרים תודה רבה?!'

המלמד התנשף קמעא, והמשיך: 'אז למרות שהודות למאמציי אני כבר לא המלמד שלך, אבל את סמכויות הענישה כלפך טרם איבדתי. לך הביתה, שם תחשוב טוב טוב אם נאה או יאה לכתוב כך למלמד!' - חתם המלמד את צווחותיו, לנוכח עיניהם הנדהמות של התלמידים...

ויוסי? יוסי פשוט פרץ בבכי נסער. שתי עיניו כשני נחלי דמעות, הוא התנועע בהתרגשות ופניו סמוקות בביישנות. הוא השפיל את מבטו בחרדה, ואמר בשקט, תוך גמגום ביישני: 'אבל, אבל... אבל אני בכלל לא כתבתי את הפתק הזה... זה פתק שהילדים בכיתה כתבו לי, והנחתי אותו על שולחן המלמד - לטיפולו. אני לא כתבתי את הפתק למלמד, חבריי בכיתתי לשעבר - כתבו לי את הפתק, כנראה בגלל שקינאו בי...' - השיב הילד באימה...

'מ'???' - המלמד היה המום...
 'כן', השיב יוסי בין פעיות בכיו, 'אני הנחתי את הפתק על שולחן המלמד, כדי להודיע שכן כתבו לי ילדים, שהם התנהגו כלפיי באופן לא יפה, וכתבו זאת על פתק. זה פתק שכתבו לי, לא אני כתבתי אותו, בוודאי שלא למלמד!'
 עתה, היה תורו של המלמד להיבהל כדבעי. באותו רגע קלט את עומק הטעות שעשה, כיצד בייש את תלמידו לעיני כל הכיתה על לא עוול בכפו. לא יוסי כתב את הפתק, הוא בכלל לא ניסה לפגוע. את הפתק כתבו ילדים ליוסי, ניסו לפגוע בו, והוא רק ביקש ליידע על כך!

לשבחו של המלמד ייאמר, שכאשר התבהרה התמונה, לא נמלט מאחריות למעשיו, אלא שב לכיתה החדשה של יוסי, התנצל בפניו מעומק הלב על שפגע בו באופן כה קשה, ואף העניק לו סכום כסף - כדי שיקנה בו ממתקים עבור ילדי הכיתה החדשה...
 סיפור מדהים זה, אותו שמענו מפי המלמד - גיבור המעשה, מחדד עד כמה לעולם לא נוכל לפרש משהו כפי מה שהוא נראה לנו. תמיד נחשוש כי יש משהו שאיננו יודעים, יש פרטים שאינם בהירים. אולי כל מה שנראה לנגד עינינו - הוא רק חלק קטן מהתמונה, וכשתתבהר כולה - נגלה עד כמה טעינו במבט הראשון שלנו...

הבה ניקח את המסר הזה לחיי היום יום שלנו. כל כך הרבה פעמים אנו רואים אנשים עושים מעשים שונים, וממהרים להכריע, לחרוץ, לקבוע. זה מעשה טוב וזה מעשה רע, פעולה פלונית מוכיחה שמבצעה הוא אישיות חיובית, ופעולה אחרת מצביעה על כך שמי שעשה אותה - הוא זד מרשיע...

והאמת, האמת לא ידועה לנו באמת, היא חבויה בפרטים הקטנים. ולכן, הבה נדון כל אדם לכף זכות, מתוך הבנה שאיננו יודעים את התמונה המלאה, אין בכוחנו לעמוד על טיבה. הרבה יותר נכון, כדאי ורצוי פשוט לדון לכף זכות, לשער שחסר לנו חלק מהפאזל, ולראות כל פעולה, של כל אדם, באור חיובי. וככל שננהג כך, ככל שנעשה כך, ככל שנהיה סניגורים על חברינו - כך נזכה להיות סניגורים על עצמנו, ולהרעיף עלינו שנה טובה ומתוקה!

השביל הנכון [פרפראות וגימטריות : כי תבוא, עלון 494]

שישה גברים יצאו ביום בהיר אחד לחטוב עצים ביער, במטרה למכור אותם בכפר שבצידו השני ולפרנס את משפחותיהם. הם עבדו במשך מספר שעות וכמעט שסיימו את מלאכתם, אולם לפתע מזג האוויר השתנה, השמש נעלמה מאחורי העננים, הרוחות נשבו בחוזקה והם איבדו את דרכם בין השיחים והעצים הגבוהים.

ששת הגברים עצרו וניסו להיזכר מהי הדרך הנכונה לצאת מהיער המאיים והאפל. אמר הראשון: 'עלינו לפנות שמאלה – אם זכרוני אינו מטעני, הכפר שאליו אנו אמורים להגיע נמצא מצדו השמאלי של היער. אם תלכו בעקבותי, תראו שאני צודק.' איש לא זז ממקומו, הוא הרים את ערימת העצים שלו והלך. אמר השני: 'אני אצמד ימינה-נוצצים שם אורות שמאירים את האפלה, והמשמעות היא שאמצא אנשים שיוכלו לסייע לי להגיע אל היעד. האם תצטרפו אלי?' גם הפעם אף אחד לא התנדב, הוא הרים את ערימת העצים שלו ונעלם. אמר השלישי: 'אני אסתובב לאחור ואמצא הדרך הביתה. משם הגענו, ולשם אני מעדיף לחזור. הבית יקר לי יותר מאשר הסיכוי להרוויח כסף בעבור העצים.' הוא השליך את הערימה שלו מבלי לחשוב פעמיים ושב על עקבותיו. מיהר הרביעי וניצל את ההזדמנות: 'אין בעיה, מעתה העצים הללו שייכים לי. אתקדם עם שתי הערימות לאורך השביל שמולי, וביום קר כל כך ודאי אמצא אנשים שירצו לקנות ממני את הסחורה הזו.' הוא ערם את שתי ערימות העצים זו על גבי זו, הרים אותן ועזב מיד. החמישי הביט על העץ שטרם הספיק לגדוע, ואמר: 'במקום לפגוע בעץ הגבוה הזה, אטפס עליו ואנסה לראות מלמעלה לאיזה כיוון עלי להתקדם.' הוא הניח את הגרזן, והחל לטפס על הגזע הרחב. ורק הגבר השישי נותר במקום וחשב לעצמו: 'איזו שטות, הדבר הנכון ביותר הוא לחכות במקום עד שתגיע עזרה. זו טיפשות גמורה ללכת אל הלא נודע ולהסתכן. בטוח יעבור כאן מישהו, יבחין בי ויציל אותי. לא אזוז ממקומי.' הוא נשכב על הערימה שלו ושקע בשינה עמוקה.

כל אחד מחמשת הגברים הראשונים היה מרוצה ומסופק מהחלטתו, עד לרגע שנפרד מהקבוצה לגמרי ונותר ביער לבדו. כאשר החל הלילה לרדת, תהה כל אחד מהם בלבו: 'ייתכן שהייתי עקשן לחינם? כל האחרים ודאי ימצאו את הדרך הנכונה, ואילו אני אאבד ביער ולא אצא ממנו לעולם. האם טעיתי טעות חמורה?'. ואכן, כל החמישה טעו ... זה שהלך שמאלה נלכד בסבך שיחים. הוא היה צריך להילחם בחיות פרא שניסו לתקוף אותו אולם בזכות זה למד כיצד לשרוד ביער, ולאחר שמצא את דרכו החוצה הפך למדריך שהנחה את כל תושבי הכפר כיצד להתגונן מטורפים... זה שצמד ימינה נתקל בשודדים. הם רצו לקחת ממנו את כל השלל, אבל הוא סיפר להם בתגובה על חייו ועל משפחתו שמחכה לו, על הכסף שרצה להשתמש בו כדי לקנות צעצוע לבתו הקטנה ולבנו הצעיר, ורגש החמלה והאנושיות התעורר בקרב השודדים האיומים. הם נזכרו בבתים שהשאירו מאחוריהם ובאנשים בהם פגעו, ועזרו לו למצוא את הדרך לצאת מהיער האפל. חלקם אף בחרו לצאת בעקבותיו ולחזור אל חיק משפחותיהם. החוטב שהלך בשביל שממולו הופתע לגלות כמה דברים נהדרים ממתנים בצדו האחר של היער. הוא מצא צמחי מרפא נדירים ויעילים שרבים חשבו שכבר אין ביער, וכאשר חזר לבסוף לביתו הפך לרופא המומחה של הכפר כולו. הגבר שטיפס על העץ ראה את האיש שחזר על עקבותיו. הוא נעזר בכיוון שאליו הלך חברו והצליח לאתר את האורות המוכרים של ביתם. כאשר ירד שוב, רץ אחריו וסיפר לו את שראה. יחד, למדו השניים לעבוד כצוות ושבּו אל נשותיהם ואל ילדיהם כבר באותו הלילה.

הטעות של כל החמישה הייתה בכך שלא הבינו שקיימות אינספור דרכים לצאת מהיער, ושעל מנת למצוא את הדרך הנכונה בעבורם היה עליהם להאמין בעצמם וביכולותיהם. הם טעו במחשבה שאחרים חכמים וטובים מהם, ובכך שפקפקו בכלים שניתנו להם על מנת להתמודד עם מכשולים. רק הגבר ה-6 שבחר להישאר במקום ונרדם על ערימת העצים בשלווה, נטרף על ידי חיות הטרף עוד לפני הזריחה.

מוסר השכל: כולנו נתקלים בלא מעט צמתים לאורך חיינו, בין שמדובר בחיינו האישיים או המקצועיים, וללא קשר לדרך בה נבחר ללכת, תמיד נשמע לא מעט ביקורות. לפעמים אלה יהיו האנשים שסביבנו, ולעיתים מדובר בקולות הביקורת העצמית שבראשנו. קיימות דרכים שונות לחצות כל צומת ולצאת מכל יער, וכל אחד בוחר בדרך שמתאימה לו, לכישוריו וליעד אליו הוא רוצה להגיע. הדבר היחידי שעלינו לזכור הוא למצוא בתוכנו את האומץ לפעול ולא להישאר תקועים במקום אחד עקב חשש מהלא נודע. כל מכשול שניתקל בו לאורך הדרך ילמד אותנו כישורים חדשים, יאפשר לנו להתקרב אל היעד שלנו ויהפוך אותנו לחזקים ולחכמים יותר. האמינו ביכולת שלכם לצעוד בדרככם, ואפשרו לאחרים לצעוד בדרכם שלהם...

התקיעה שנתקעה (גל' קבלת שבת)

בית הכנסת הגדול במרכז העיר קושטא הלך והתרוקן. אחרוני המתפללים שסיימו תפילת ערבית יצאו מהשער הגדול ופנו לבתיהם. איש מהם לא הבחין באיש עטוף הבלאים שישב מכוּנס בעצמו על אחד מהספסלים, ממלמל חרישית מתוך ספר התהלים שבידו.

רק כשביקש שלום ברסימנטו, הגבאי, לנעול את בית הכנסת, רק אז נחו עיניו על האיש הזר שנותר לשבת נטוע במקומו. הוא פנה אליו וביקשו לצאת. דבריו של הגבאי לא הרשימו את הזר יתר על המידה.

הוא לא השיב לו מאומה. משך בכתפיו והמהם כמה המהומים. די היה בהם כדי להבהיר לגבאי כי האדם שלפניו אינו מתנגד כלל להישאר במקום כל הלילה, אדרבה, נראה שהוא דווקא מעוניין בכך. יצא הגבאי את בית הכנסת בלב תמה, נעל אותו וחזר לביתו.

למחרת בבוקר השכים שלום הגבאי קום. הגיע מוקדם בבוקר לבית הכנסת, פתח את הדלת בסקרנות, ונדהם... האיש נותר לשבת על מקומו באותה תנוחה, רכון על ספר תהלים וממלמל, כאילו לא חלפו כמה שעות טובות מאז ליל אמש.

אט-אט הוא הפך לחלק בלתי נפרד מהנוף. ימים שלמים היה האיש יושב וממלמל פרקי תהלים ללא הפסקה. אף מילה של חולין לא נשמעה מפיו. תפילותיו נמשכו שעות ארוכות כשעיניו זולגות נהרות של דמעות, ואפילו בקושי אכל. הוא לא היה עוד סתם קבצן.

את שמו המדויק לא ידע איש. שמועות שונות ומשונות התהלכו על עברו הלוט בערפל. איכשהו דבק בו השם 'ניסים'. הוא זכה להערכה לא מעטה.

באחד הימים נפל דבר בקהילת יהודי קושטא. רבי נתן אנקרי, בעל התוקע הקשיש שמילא את תפקידו נאמנה במשך שנות דור, התבקש לעולם שכולו טוב. הימים היו ימי חודש

אלול. ראש השנה הקרוב בפתח. נוצר כורח מיידי לאתר בעל תוקע חדש שימלא את מקומו של המנוח, אלא שזו לא הייתה משימה קלה.

בית הכנסת הגדול בקושטא היה היכל גבוה ורחב ידיים. לא כל תוקע ממוצע מסוגל היה למלא את התפקיד. דרוש היה בעל תוקע שתקיעותיו יהדהדו ויישמעו היטב ברחבי בית הכנסת הגדול. באחד הימים, התכנסו גבאי וראשי הקהילה לדון בנושא שעל הפרק. שמות עלו הוצעו ונדחו בזה אחר זה. השעה הלכה והתאחרה ואף הצעה לא התקבלה על דעת כל הנוכחים.

"אולי אני יכול למלא את התפקיד", נשמע פתאום קול מוזר ולא מוכר. כל הנוכחים הביטו סביבם וחיפשו את מקור הקול. רק אחרי כמה רגעים הבחינו בדמותו של ניסים פוסעת לעברם ונאחזו בתדהמה מוחלטת.

זו הייתה לכולם הפעם הראשונה שהם שומעים את קולו של ניסים. מאז בואו לכאן עד לרגע הזה טרם פצה ניסים את פיו. הוא התקרב אל השולחן ופנה אל הנוכחים בקולו הרועד "אם אין לכם בעל תוקע, מוכן אני למלא את התפקיד בשמחה". כשוך התדהמה הראשונית התעשת אחד הגבאים והציג את השאלה המתבקשת "ומניין לנו שאתה אכן יודע לתקוע?".

"אין שום בעיה" השיב ניסים וניצוץ של אור הבליח בעיניו הכבדיות, "הביאו לכאן את השופר ותשפטו בעצמכם". אחד הגבאים מיהר אל הבימה נטל את השופר המסתלסל ונתן אותו בידיו של ניסים. רטט של התרגשות חלף על פניו של ניסים. הוא עצם את עיניו בכוונה קרב את פי השופר אל פיו ו... יבבה מזעזעת פולחת לבבות פרצה מפיו של השופר, בית הכנסת הגדול כולו נאחז רעד מעוצמתה של התקיעה. והתקיעה הארוכה נמשכה ונמשכה, מהדהדת באוזניים, עד שנאלצו הגבאים לעצור בו בטרם יעיר את התושבים הסמוכים משנתם באישון ליל. ניסים נאנח ומחה את הזיעה ממצחו. הגבאים היו המומים עד עמקי נפשם. תקיעה כזו לא שמעה אוזנם מעולם. מעולם לא הבינו טוב יותר את הפסוק "היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו".

לתקיעותיו של ניסים לא היו מתחרים רבים. מה גם שהוא ענה על כל התכונות הנדרשות מבעל תוקע בימים הנוראים, יהודי ירא שמים בעל לב שבור ומלא הכנעה לפני בוראו, והוא נבחר לתפקיד פה אחד.

קריאת התורה של ראש השנה הסתיימה. שעת תקיעת שופר הגיעה. בית הכנסת הגדול של קושטא היה מלא יהודים לבושי לבן. כולם עמדו ופניהם אל הבימה הגבוהה שבמרכז של בית הכנסת הגדול. על הבימה ניצב בעל התוקע, רבי ניסים, לצדו המקריא. השופר הגדול בידו האחת והמחזור פתוח מולו. לפתע, מבלי שאיש יצפה את מעשיו, הסתובב בעל התוקע הטרי לעבר הקהל. הפשיל קמעא את טליתו מעל פניו, פנה אל המתפללים הרבים ואמר בקול: "ברצוני להשמיע באוזניכם סיפור קצר".

כל המתפללים נאחזו הפתעה, הרימו את עיניהם ממחזוריהם ותלו בו את עיניהם בסקרנות. "לפני שנים רבות" פתח רבי ניסים, "חי כאן באחת מערי טורקיה, יהודי ששימש כבעל תוקע באחד מבתי הכנסיות הגדולים. שנים רבות מילא את התפקיד כראוי. התקיעות יצאו תחת ידיו צלולות וחדות בקלות וללא קושי.

ללא כל סיבה הנראית לעין, החל אותו יהודי להידרדר מדחי אל דחי. התרחק מיהדותו ועמו, תחילה בסתר ובהמשך בגלוי. אחיו היהודים שהבחינו במצבו הקלוקל החלו להתרחק ממנו ונזהרו לא לבוא עמו בשיחה. כשחש בכך גמלה בלבו ההחלטה להתאסלם רח"ל ולהתנתק כליל מבני עמו.

המוסלמים קיבלו אותו לדתם בתרועות שמחה. הוא הפך למפורסם. שמו הלך והגיע עד הסולטן שביקש לראות את פניו. כיון שהיה בעל חוש מוסיקלי מפותח התקבל בקלות למקהלת הנגנים המלכותית. הודות לכישוריו העפיל והתקדם מעלה עד שהיה לאחד מחוג ידידיו של הסולטן.

ערב אחד נערך בארמונו של הסולטן נשף גדול לכל בכירי הממלכה, שרים ואישים נכבדים. חברי הלהקה המלכותית התאמנו ממושכות על היצירות המוסיקליות שאמורות להנעים את הערב. במוחו של היהודי המומר נצנץ רעיון עוועים. הוא החליט להפוך את הערב לחוויה בלתי נשכחת...

יום לפני האירוע כשחזר לביתו חיפש בארון את השופר הישן שנותר לו מימים עברו. אחרי חיפוש ממושך מצא את השופר בין כמה פריטים בודדים שנותרו לו מתקופת היותו יהודי. הרעיון שנצנץ במוחו לא היה מורכב במיוחד. הוא יתקע בפני הסולטן ואורחיו הנכבדים בשופר, ימחיש להם את תקיעותיהם של היהודים. את, איזה בידור זה יהיה... הגיע הלילה הגדול. בעיצומה של השמחה עלה המומר על הבמה והשופר בידו. הוא נשא כמה דברי הסבר קצרים בפני הנוכחים "אתם רואים את הקרן הכפופה הזו" פנה בגיחוך אל השומעים, "זוהי הקרן בה תוקעים היהודים בשיאו של היום הקדוש שלהם, ראש השנה".

אחרי עוד כמה דברי להג ולעג, הושיט המומר את הפיה לפיו והחל לתקוע. אותות של זלזול ולעג נמתחו על פניהם של השרים המשופמים. תקיעה ארוכה, אחריה שברים, הוא התכוון כמובן להמשיך אל התרועה, אלא שכאן קרה דבר מדהים. התרועה לא הסכימה לצאת בשום אופן מהשופר. הוא ניסה שוב ושוב לתקוע אך-לא הועיל. פניו האדימו והזיעו, אך התרועה מיאנה לצאת בעקשנות בלתי מוסברת. במקומה יצאו שברי קולות מוזרים ומשונים. הלעג והגיחוך התחלפו באחת בפרצי צחוק. כל החוגגים צחקו למשבתו של התוקע ופניו חפו מבושה.

הוא עזב את האירוע במהירות ואץ רץ לביתו כל עוד נשמתו בו. נכנס לביתו והגיף אחריו את הדלת, נטל שוב את השופר לפיו והחל לתקוע. מה שקרה על הבמה חזר ונשנה בביתו בדיוק רב. התקיעה והשברים יצאו מפיו היטב ללא קושי. כשהגיע לתרועה, כאן נעלמו יכולותיו המרשימות. "מה קורה לי" לא הצליח המומר להבין "איך נמחקות להן בבת אחת כל השנים בהם שימשתי כבעל תוקע מומחה?...".

הוא היה מספיק חכם בכדי להבין שיש דברים בגו, אך ההסבר נשגב מבינתו. כמה ימים התהלך סהרורי שקוע במחשבות. משלא מצא תשובה מניחה את הדעת קם ועלה באישון ליל אל הגאון רבי אברהם אפומאדו זצ"ל, רבה של קושטא בעת ההיא.

הרב התמלא פליאה למראה פניו של המומר בביתו. "כבוד הרב" פתח המומר מיד, "אינני מבין מדוע את התקיעה והשברים עולה בידי לתקוע על נקלה, ואילו את התרועה אינני

מצליח בשום אופן. מה הסוד כאן?" אף שמץ של תמיהה לא הופיע על פניו של הרב. "אין בכך כל פלא" השיב הרב, "שב ואסביר לך את העניין".

"התקיעות בראש השנה" פתח הרב, "נועדו כידוע כדי לבלבל את המקטרגים והמשטינים עלינו. בשופר ישנם שלושה מיני קולות, תקיעה שברים ותרועה, בזכותם מבקשים אנו לעורר את זכות שלושת האבות, אברהם יצחק ויעקב. התקיעה החלקה הפשוטה היא כנגד אברהם אבינו.

"ואולם כידוע לאברהם אבינו היה בן נוסף, ישמעאל, ואף הוא תובע את זכותו, לפיכך יש לאומות העולם אחיזה מסוימת בכוחה של תקיעה זו. השברים הן כנגד יצחק אבינו, אך גם כאן יש לגויים אחיזה כלשהי, שהרי ליצחק היה בן נוסף ושמו עשו ואף הוא תובע את שלו בזכות אבותיו.

"התרועה, לעומת זאת, מכוונת כנגד יעקב אבינו שכל בניו היו שבטי י-ה. בתרועה זו אין לגויים אף שמץ של אחיזה. זו כולה של ישראל היא. לגויים אין כל שייכות אליה. ועל כך אנו אומרים בראש השנה "אשרי העם יודעי תרועה", תרועה דווקא ולא תקיעה או שברים, כי התרועה שייכת אך ורק לעם ישראל.

"אם כך" סיים הרב, "אין כל פלא שלא עלה בידך לתקוע דווקא את התרועה, מאז המרת את דתך שוב אינך נמנה על 'יודעי תרועה' ... צמרמורת עזה פילחה את לבו של המומר שקלט פתאום את משמעות התנתקותו מעמו וצור מחצבתו. דמעות עלו בעיניו. לראשונה מאז המיר את דתו הוא חש בכמיהה עמוקה מאין כמוה לשוב חזרה אל יהדותו...

הדמעות הבודדות הפכו מהרה לבכי תמרורים סוער. הוא נפל לרגליו של הרב וביקש ממנו דרך תשובה מיידית. הרב הורה לו לעזוב את כל עסקיו, לעבור לעיר מרוחקת ולהקדיש את שארית חייו לתורה ועבודת ה', לתפילות ולאמירת תהלים. כך יכופר לו על מעשיו וחטאיו.

"אותו יהודי" סיים ניסים התוקע את סיפורו המופלא "חזר לעמו ולמולדתו, לימים לאחר ששב בתשובה שלמה התמנה שוב לבעל תוקע בראש השנה". דממה שררה בבית הכנסת. כולם הקשיבו כמרותקים לסיפורו של התוקע. והוא? הוא לא המתין לתגובותיהם של השומעים, הפך את פניו לעבר ארון הקודש ופתח בזעקה בברכות תקיעת שופר.

מאז אותה שנה שימש ניסים בקביעות כבעל תוקע בקהילת קושטא. התקיעות הפכו למסורת קבועה בידו וגם... הסיפור. מדי שנה לפני שהחל בתקיעות היה מקדים ומספר את המעשה הזה בפני הקהל בהתרגשות רבה. המתפללים התקשו להבין מדוע הוא בוחר לספר דוקא את המעשה הזה, אך איש לא אזר עוז לשאול אותו לסיבת הדבר.

שנה אחת לפני התקיעות עמד ניסים וסיפר את המעשה בהתרגשות יוצאת מן הכלל. השומעים כולם, אף שכבר הכירו את המעשה על בוריו, התרגשו אף הם והתעוררו לשוב בתשובה על כל מעשיהם. הפעם, לקראת סוף הסיפור הוסיף ניסים פרט אחד קצר לסיפורו. פרט אחד ששינה את כל התמונה כולה.

"שמו של אותו יהודי היה ניסים... אני הוא בעל המעשה" גילה ניסים לראשונה לכל המתפללים ההמומים. כמה ימים לאחר אותו ראש השנה השיב ניסים, בעל התוקע, את נשמתו הממורקת - ליוצרה.

ומצאתי, שאת הסיפור בקצרה כבר כתב הגאון רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל בעל ה'שבט מוסר', בספרו 'עיני העדה' (פרשת נצבים, דף מט; רק ללא הסברו המפורט של הרב), ע"ש בהמשך דבריו הנפלאים.

ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו (ל, ב) [מתוך 'אריה שאג']

סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל:

מעשה בבחור יהודי חילוני מאנגליה, שתכנן לנסוע לרוסיה עם קבוצה מחבריו הגויים. היה זה בטרם נפילת מסך הברזל הסובייטי, והבחור החליט שאם הוא כבר נוסע לרוסיה, יביא מצרכים עבור היהודים הנתונים תחת אימי השלטון הקומוניסטי. הבחור בירר למי עליו לפנות, והשיג מספר טלפון של עסקן יהודי שמטפל במשלוחים ליהודי רוסיה. הוא חייג מספר פעמים לטלפון שקיבל, אך בכל פעם נתקל במכשול אחר. פעם לא ענו, פעם היה תפוס, ופעם האיש לא היה בבית. במשך שלושת החודשים שקדמו לנסיעה, צלצל הבחור שוב ושוב ללא מענה, עד שהתייאש והחליט להניח לעניין.

יום לפני הנסיעה החליט הבחור לנסות ליצור קשר עם העסקן בפעם האחרונה. הוא חייג פעם אחת והעסקן הרים את הטלפון ושאל לרצונו. "מחר אני נוסע לרוסיה", אמר הבחור לבן שיחו שמעבר לקו, "הייתי רוצה להעביר מצרכים ליהודים, אמרו לי שאתה האיש שמטפל במשלוחים האלו". "בוא מהר אלי הביתה!", השיב העסקן, "יש לי כמה דברים שעלי להעביר בדחיפות למשפחה יהודית ברוסיה".

הבחור הגיע לביתו של העסקן, ומצא אותו יושב עם ספר תהילים כשעיניו נפוחות מדמעות, לשאלת הבחור שהתעניין לסיבת הבכי, סיפר העסקן את הסיפור הבא: "יש משפחה יהודית ברוסיה, שבכל שנה אני שולח לה מצות ויין לחג הפסח. בדרך כלל אני מצרף למשלוח מכנסיים, חולצות ועוד חפצים שונים שש להם ביקוש רב בשוק הרוסי. בני המשפחה מוכרים אותם בשוק השחור, וכך יש להם פרנסה לשנה שלימה. אבל אתמול קבלתי מהם מכתב, בו הם סיפרו לי כי משום מה הם לא קבלו את המשלוח האחרון. פסח כבר מתקרב, ולבני המשפחה אין מצות ויין עבור החג. נפלת לי משמיים, אודה לך אם תעביר להם שתי מזוודות עם מצרכים עבור חג הפסח!".

הבחור לקח את שתי המזוודות וטס עמן לרוסיה. המטוס נחת בשדה התעופה. הבחור וחבריו התקרבו לעמדות הבידוק של סוכני המס הרוסיים שנהגו לבדוק בקפדנות את מזוודות התיירים, כדי לוודא שאין בהן דפנות כפולות ותאים נסתרים המכילים מוצרים אסורים להחזקה ברוסיה הקומוניסטית. למותר לציין כי המצות והיין הכשר, היו עלולים לגרור תגובות שליליות מצד סוכני המס הרוסיים. הסוכנים החלו לחטט במטלטלי הקבוצה האנגלית, מוודאים שאין בהם שום תא נסתר המכיל מוצר אסור. הם פתחו את המזוודה הראשונה, השנייה, השלישית והרביעית, החמישית והשישית. לאחר שנברו במזוודה השביעית, אמר אחד הסוכנים לעמיתיו: "אם שבע המזוודות בסדר, גם השאר

בסדר!", וכך ארע שהמזוודה השמינית והתשיעית שהכילו את המצות והיין, חלפו מתחת לחוטמם של הסוכנים הרוסיים בלא בדיקה .

הבחור יצא משדה התעופה, והתקשר לבני המשפחה להזמין אותם לקחת את המזוודות. לאחר המתנה קלה, הגיעה למקום אישה מלווה בילדה צעירה. הבחור ראה את השתיים ואמר לעצמו: "כיצד הן ייסחבו עם שתי מזוודות כאלו כבודות? זה לא בא בחשבון! זה גם מסוכן. "! בהחלטה של רגע הוא אמר להן: "אתן יודעות מה? אל תדאגו, לכו אתן מלפנים, ואני אלך אחריכן עם המזוודות. אני אראה לאן אתן נכנסות ואכנס אחריכן. אל תדאגו, אני כבר אדע כיצד להיזהר שלא יתפסו אותי. "!

האם ובתה החלו ללכת, כשהבחור צועד בעקבותיהן ומסכן את עצמו כדי לסייע לשתי יהודיות בלתי מוכרות. כעבור מספר דקות, החלו השתיים לטפס במדרגות המובילות לביתן, כשהבחור עולה אחריהן עם המזוודות מתנשף ממאמץ. בבית פנימה נפתחו המזוודות ותכולתן התגלתה. מה לא היה שם? יין ומצות, מצרכים לחג, ובגדים וחפצים למכירה בשווקים הרוסיים. בני המשפחה הביטו בתכולת המזוודות, ופרצו בצהלות שמחה מלוות בדמעות התרגשות.

לאחר שההתלהבות הראשונית שככה קמעא, נזכרו בני המשפחה בבחור שהביא עבורם את המזוודות: "רגע! מה אתך? איפה אתה מתכנן לשהות בליל הסדר. "? -א,ה, נראה לי שאהיה עם החברים שלי. אמנם הם לא יהודים, אבל אני מסתדר איתם היטב. "!מה, בחור יהודי ישהה במחיצת גויים בליל הסדר? זה לא בא בחשבון! בליל הסדר אתה מגיע אלינו ומתארח אצלנו. "! לבחור לא נותרה ברירה אלא לקבל את ההזמנה. הוא התארח בבית המשפחה בליל הסדר ובלילה שאחריו. מרגע לרגע הוא התחבר לאווירת החג, והתפעל מהיהודים הצדיקים שמוסרים את נפשם כדי לשמור על הגחלת בלב הכפור הסובייטי המנוכר ליהדות .

חג הפסח חלף, והבחור שב לאנגליה. בימים הבאים הוא התהלך מהורהר ואפוף מחשבות על אורח חייו. הוא ערך חשבון נפש ואמר לעצמו: 'אם יהודים החיים תחת המשטר הקומוניסטי מוכנים לשמור על השבת ועל החגים במסירות נפש, כיצד יתכן שאני, שמתגורר במדינה חופשית ויכול לעשות הכל, חי כמו גוי. '! כך החלו לפעם בו הרהורי תשובה. עם הזמן הוא שינה את אורחות חייו מהקצה אל הקצה והתקרב ליהדות. כיום הוא משמש כראש ישיבה ומרביץ תורה למאות. ראו נא כיצד מגלגל הקב"ה את העניינים ומקרב את בניו ! ראו כיצד הרצון לסייע ליהודי רוסיה, הוביל את הבחור למסירות נפש. ראו מה זו השגחה פרטית. הרי אם היה העסקן עונה לבחור בצלצול הראשון, הוא לא היה יודע שהמשפחה היהודית לא קבלה את המשלוח. רק לאחר חודשים, נודע לעסקן כי המשלוח לא הגיע ליעדו, ובעקבות זאת הוא נעזר בשרותיו של הבחור. ראו נא כיצד גרמו שתי מזוודות לבחור לחזור בתשובה והפכו אותו לתלמיד חכם ומרביץ תורה. ראו כיצד הקב"ה מנהל את העולם. אין זו אלא תחילת התגשמות ההבטחה: " והשבות אל לבבך בכל

הגויים אשר הדיחך ה' אלוקיך שמה. ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצווך היום".

כוכב הזמר שחזר (סיפורי צדיקים)

סיפור זה היה לפני כמאה וחמישים שנה. ר' יענקל היה בעל תפילה וגם חסיד בכל נימו נפשו, ומסתופף אצל הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א. תפילתו עשויה היתה להפשיר מקרירותו גם לב-אבן. הוא ניחן בקול ערב ועמוק, ובעיקר ברגש שהרעיד את הלבבות. במיוחד מפליא היה בתפילתו אצל רבו הקדוש, אליו היה נוסע מדי שנה לימים הנוראים. שם, בדבקות עצומה ובלב לוחט, היתה משתפכת תפילתו וגורמת נחת-רוח עילאית לרבו. צעיר לימים היה ר' יענקל כאשר חלה בדלקת-ריאות קשה. המחלה התישה את כוחותיו, אך כשקרבו הימים הנוראים ניסה בכל זאת להכין את עצמו לקראת תפילתו אצל הרבי. יושב היה ומסלסל בקול שבור "הבן יקיר לי אפרים". אך באותה שנה כבר לא הגיע אל הרבי. ימים מספר לפני ראש-השנה נפטר והניח בן קטן, מושה'לה שמו. הכול כינוהו "בעל קול הכינור". כילד פעוט היה יושב ומאזין למנגינותיו של אביו וקולט אותן בדייקנות מפליאה. שובב לא-קטן היה הילד. מלא מרץ ורוח-נעורים.

המבוגרים לא פסקו מלייסר את היתום הקטן בדברי תוכחה, אך הדבר לא מנע ממנו לעשות מדי פעם מעשי קונדס שונים ומשונים. מאמצו העיקרי היה חזן העיירה. למרות משובותיו ותעלוליו, לא היה החזן יכול לוותר על קולו המופלא של הילד הצעיר, וצירף אותו למקהלתו. בפרוס הימים הנוראים, כשנסעו החזן ומקהלתו לטאלנא, נסע עימם גם מושה'לה. תפקיד הסולן יועד לו, כדבר המובן מאליו.

בעמדם לפני הרבי, נרגשים ויראים, סימן החזן למושה'לה לפצוח בניגון החדש שהולחן במיוחד לימים הנוראים - "כבקרת רועה עדרו". מושה'לה פסע בטוחות, נעמד ופתח ב... "הבן יקיר לי אפרים". החזן נדהם. ניסה 'להזכיר' לילד כי הקטע הוא "כבקרת", אך מושה'לה ליכסן אליו מבט מיתמם, עצם את עיניו והמשיך בשירת "הבן יקיר", אותו ניגון שהלחין אביו בימיו האחרונים.

החזן רתח מזעם, אך כאשר סיים מושה'לה לשיר, פנה אליו הרבי וביקשו לחזור על הניגון. עצם הרבי את עיניו והאזין בדבקות עצומה לשירת הילד. כשסיים, ביקשו לחזור על הניגון בשלישית. עיניו של הרבי היו רטובות מדמעות. הוא הביט במושה'לה במבט חודר ואמר: "יהי רצון שבזכות נגינתך השמימית, ייצאו מפּיך אך ורק ניגוני-קודש ושלא תילכד בפח-יוקשים".

חלפו הימים והשנים. ברחוב היהודי השתוללה מלחמת תרבות - אנשי ההשכלה מזה ויראי-ה' מזה. המשכילים שמו עינם בנער הפיקח ובעל הקול המופלא. הם פרשו לפניו את הטוב הגדול הצפוי לו אם ייצא מן העיירה היהודית אל העולם הגדול. יום בהיר אחד ארז מושה'לה את חפציו והודיע לאמו על החלטתו. האם השבורה והנדהמת פרצה בבכי מר, אך הנער היה איתן בהחלטתו. "אל תבייש את אבא עליו השלום", הדהדה זעקת האם אחרי הבן המתרחק...

הנער הגיע אל העיר הגדולה. בתוך זמן קצר ביותר התפרסם שמו בקרב חוגי המוסיקה בעיר, והנער הזר היה ל"כוכב". מכל קצות העיר נהרו אנשים, נשים ובני-נוער כדי לחזות בנער הפלא, בעל קול הכינור, שהופעתו הרעישה את העיר. אך מאחורי הפאר וההדר, נשאר מושה'לה יהודי מיוסר. מצפונו לא נתן לו מנוח. בלילות היה מופיע בחלומותיו האב הדואב, ומפיל את תחנוניו לפניו שישוב מדרכו הנלוזה.

היה זה ערב אחד. ערב שבו היה אמור מושה'לה להופיע בהופעה גדולה ומיוחדת. האולם הענק היה מלא וגדוש מעריצים משולהבים. התזמורת פצחה בנעימה שקטה, והכול ציפו לזמר המופלא שיעלה על הבימה ויצטרף אליה בשירתו. מושה'לה עמד על הבימה שחוח קמעה. ראשו היה מושפל ועיניו הביטו נכחו. גם בקבוק המשקה החריף שנטל באותו יום כדי לסלק את ייסורי מצפונו לא הועיל. מחשבותיו נשאוהו הרחק. אל ימי לימודיו ב'חדר'. אל החזרות אצל חזן העיירה. והנה הוא רואה את עצמו אצל הרבי הקדוש מטאלנא. החזן מזמינו לגשת ולשיר 'כבקרת', אך הוא חומד לו לצון ושר דווקא 'הבן יקיר'. והרבי מבקשו לשיר בשנית ובשלישית את הניגון...

בעודו שקוע בשרעפיו סימן לו המנצח לפצוח בשירתו. הכול התבלבל במוחו. הוא שכח היכן הוא נמצא, נדמה היה לו שהוא עומד מול הרבי. מבלי-משים פצח בשירה אדירה: "הבן יקיר לי אפרים". הקהל נדהם. התזמורת פסקה מנגינתה. לא חלפו רגעים ספורים וקריאות לעג נזעמות החלו להישמע. אך מושה'לה לא ראה ולא שמע מאומה. קולו הסתלסל: "רחם ארחמנו נאום ה'". המנצח קרב אליו סמוק פנים ונהם באוזנו: "ברח מכאן, אם חייך יקרים לך". בצעדים כושלים שרך הבחור את רגליו מן הבימה והסתלק מבעד לדלת האחורית. כל עוד רוחו בו ברח מעיר החטאים. ימים ולילות הלך, מבלי דעת לאן. ובעודו בורח, ברח גם מדרך השקר והזיוף וממעשיו הרעים שבהם שקע במשך שנים רבות. היה זה בשבת אחת בעת רעווא דרעוין בזמן הסעודה השלישית בבית-מדרשו של הצדיק רבי דוד מטאלנא. אל בית-המדרש נכנס צעיר קרוע ובלוי, עיניו אדומות ופניו נפולות. היה זה מושה'לה בעל-התשובה.